

Izhaja vsak četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kromi. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema uravnika, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevev tekališču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

NJEGA PREVZVIŠENOST ANDREJ JORDAN

KNEZONADŠKOF GORIŠKI, METROPOLIT ILIRSKI itd.

Goriška nadškofija je po treh letih in pol spet brez knezonadškofa, spet v globoki žalosti nad odprtim grobom svojega višjega pastirja. To je najnovejša prežalostna novica, ki se je včeraj predpoludne bliskoma raznesla po mestu.

Prevzvišeni knezonadškof Andrej Jordan je umrl včeraj ob 10 $\frac{1}{2}$, ko je bila vsa duhovščina in z njo mnogobrojno občinstvo zbrano v stolnici pri slovesni sv. maši ob priliki godu Njega Veličanstva presvetlega cesarja. Po sv. maši nas je pretresla ta huda novica!

Prevzvišeni je bolehal že več časa na želodcu. Pred praznikom sv. Rešnjega Telesa letos popadla ga je huda slabost in že takrat je bila huda nevarnost, da umre. Zdravje se mu je potem polagoma boljšalo, dokler se ni pred štirinajstimi dnevi spet na slabše obrnilo. Zdravniki so dognali, da se je iz prvotne želodčne bolezni razvil rak. Vsled tega so izgubili vse upanje.

Bolnik je skoraj do zadnjega vsaki dan po par ur vstajal, ter pregledoval in podpisaval uradne listine in to celo še jedno uro pred smrtjo.

Včeraj okolu desete ure ga obišče, kakor po navadi domači zdravnik, s katerim se je prav prijazno pogovarjal — kar ga prime ob navzočnosti zdravnika huda slabost vsled skrčenja srca.

Na Njegovo lastno prošnjo podelil mu je tajnik č. g. Josip Ličan sv. odvezo, nato sakrament sv. poslednjega olja in papežev blagoslov. Umirajoč je Prevzvišeni molil še z drugimi, dokler ni držeč v desnici križ in v levici blagoslovljeno svečo mirno v Gospodu zaspal. Med boleznijo je vsako nedeljo in vsak praznik (tudi zadnjo nedeljo) prejel kleče in oblečen v roket in štolo v svoji sobi sv. obhajilo.

Zapustil je svoji duhovščini in izročnemu ljudstvu lep izgled goreče molitve in sv. čednosti.

Dne 29. novembra t. l. bi bil dopolnil 60. leto svoje starosti. Rojen je bil namreč v Gorici dne 29. novembra 1845. Vsemogočnemu Bogu pa je dopadlo poklicati Njegovo blago dušo k sebi v večnost.

Prevzvišenega pokojnika priporočamo vsem v molitev.

Prejeto v Gorič. 5. Okt. 1905. i. p.!

*Do bil en ten Mitsiri izgled - bi do bila misia pred njim
razgovarjal prav o na njegovi strani. Bi do bila misia pred njim
kajdal kerker bogjo na to s klem: veliko hujšal v malo molit!
Vse to pa v imenu one svoje vele - ki je v steno pristojno vero pokopati v njej*

X. mednarodni shod zoper alkoholizem v Budapešti od 11. do 16. sept.

(Izv. poročilo.)

Shod je bil sklican v Budapešto zato, da se tudi na Ogersko in v balkanske dežele razširi zanimanje za tako važno socijalno prашanje, kakor je boj zoper pijančevanje. Udeležencev je bilo okoli 900 iz vseh krajev Evrope, raznih narodnosti, katere tlači mōra alkoholizma. Največ je bilo Nemcev; izmed Slovanov so bili najbolj zastopani Poljaki iz Poznanskega in Rusini iz Galicije. Slovenci so bili 4 in sicer sami duhovniki, ker se slovenska inteligenca praktično ne udeležuje boja zoper to socijalno zlo. Skoraj vse evropske države so imele na shodu svoje zastopnike; tudi več nemških in avstrijskih škofov, med temi tudi ljubljanski, je bilo zastopanih po posebnih odposlancih; ogerskih škofov so bili trije osebno navzoči.

Ljudje različnega verskega in političnega mišljenja so se posvetovali, kako naj se zatre pijančevanje. Vsi so bili edini v tem, da je le popolno zdržanje opojnih pijač ali abstinencija vspešno orožje zoper zlorabo opojnin, kakoršna je zdaj razširjena med vsemi kulturnimi narodi. Ondi so povdarjali abstinenco kot cilj, katerega mora vse človeštvo dosegati, ako se hoče znebiti zla, ki izvira iz zlorabe opojnih pijač; drugi pa so zahtevali abstinenco kot orožje zoper nezmerčnost ali kot sredstvo v dosegu splošne zmernosti in sicer za vse, katerim je res kaj mar, da se človeštvo reši zla, ki izvira iz zlorabe opojnin. V tem so bili vsi edini, da so za nič vse besede o treznosti brez abstinence. Katoličani, protestantje, socijalni demokratje, liberalci, pristni prostozidarji, vsi so povdarjali, da je abstinencija, t. j. zatajevanje samega sebe glede vživanja opojnin v blagor bližnjemu in edini pripomoček v rešitev človeštva od zla alkoholizma.

Na shodu ni šlo za to, da bi se udeleženci raznega svetovnega prepričanja drug drugega pobijali, ampak za to, da so skupno pobijali sovražnika človeštva, splošna nezmerčnost in pijači. Že v poslovnem redu je bilo izključeno vsako vmešavanje v verska in politična načela. Ko je neki govornik napadel protestantovsko obhajilo otrok pod podobno vina in je s tem žalil verski čut ne le protestantov ampak tudi katoličanov, je naslednji govornik, socijalni demokrat, na prošnjo katoliškega duhovnika, ki se je prekasno oglašil za besedo, zelo taktično obsojal žaljivo vmešavanje v verske obrede. Drugi dan je predsednik izrekel med burnim odobravanjem obžalovanje radi žaljenja vere.

Če se vse različne med seboj si nasprotujoče struje tako oklepajo abstinence, smemo tudi mi po pravici sklepati, da je abstinencija tudi nam koristna. Katoličani moramo brezpogojno pritruditi naravnim razlogom za abstinenco, kot za najboljšo sredstvo proti alkoholizmu, ako jih nepristransko presojujemo. Strankarskih razlogov naših nasprotnikov, katerih pa na shodu niso povdarjali, seveda ne moremo priznati v kolikor so nasprotni razodetim resnicam sv. vere.** Pač pa moramo z naravnimi razlogi za abstinenco združiti tudi nad-

naravne; tako pridemo do popolnega soglasja prave znanosti z vero. Ves shod je bil pod vtisom resnic o zatajevanju samega sebe. Slavnostni govor profesorja zdravstva na monakovskem vseučilišču dr. Maksa Gruber o higijeni samega sebe, je dokazoval iz naravnega stališča potrebo zatajevanja samega sebe. Človek ne sme streči meseni poželjivosti, ker odtod vse zlo, marveč naj skrbi za izobrazbo duševnih zmōžnosti, katere naj na sebi in na mladini tako vzgoji, da bo srečen tudi v pomanjkanju, lastna sreča naj izvira iz ljubezni do bližnjega. Kot izgled človeka, ki je tako izgojil samega sebe in je s svojim krepko izraženim zaničevanjem vsega kar služi meseni poželjivosti vplival ne le na svoje sovrstnike ampak še na sedanji rod, je govornik proslavil sv. Frančiška Asiškega. Celi govor, pa tudi ves shod je bil apologija in pojašnjevanje krščanske resnice o zatajevanju samega sebe.

Poleg oficijelnih skupnih sestankov so bili še posebni sestanki, katere so prirejali zastopniki raznega mišljenja, kjer so abstinencijo vprašanje po svoje in v svoje namene obravnavali. Tudi katoličani smo imeli take sestanke, kjer se je abstinencija pokazala kot pristna krščanska čednost. Naši nasprotniki le nehote znanstveno dokazujejo opravičenost krščanskih resnic in čednosti za življenje človeške družbe. Po vdarjala se je potreba katoliške abstinence organizacije. Prav in potrebno je, da se katoličani udeležujemo splošnih mednarodnih shodov,* vendar pa je tudi potrebno, da stopimo tudi na lastne noge in se na posebnih katoliških mednarodnih shodih shajamo in posvetujemo. Tako presadimo to naravno dobro rastlino na krščansko polje in jo s krščanskim duhom požlahtnimo.

Tajnik slovenske treznosti župnik I. Kalan je na organizatoričnem shodu katoliških družb poročal o protialkoholnemu gibanju na Slovenskem, kar je med navzočimi zbudilo splošno zanimanje in spoštovanje do našega malopoznanega naroda. Predsednik prvega kat. sestanka, košiški pomožni škof dr. Avg. Pišer-Kolbrie je čestital Slovincem in jim izrekel posebno priznanje, ker blizu 100 Slovencev, usmiljenih seater, žrtvuje življenje v ogerskih bolnišnicah, posebno v Budapešti, kjer so tudi tri iz najbližje goriške okolice.

S shodom je bila združena tudi protialkoholna razstava, na kateri je bila precej častno zastopana protialkoholna literatura galiških Rusinov. Slovenci smo imeli le mal oddelek, ker naše slovstvo je v tej stroki še majhno; bila je tam med drugim tudi slika misijonskega škofa Baraga, ki je bil menda prvi načelni slovenski abinent, in je umrl v duhu svetosti. Budapeštansko županstvo je pri-
V pijanosti je razbrzdano. Počasi! »Cvetje« mora samo priznati, da je v slovenski prestavi sv. pisma res zapisano: Ne upijajte se z vinom, v katerem je nečistost. Tako se glase tudi mnoge druge prestave. Ali so te prestave krive ali celo krivoverske? Nikakor! Seveda treba drugače razlagati kakor »Cvetje«. Tako prestava tudi po grškem originalu ni nepravilna. Nočemo pa reči, da bi ne bila boljša kaka druga prestava. Tudi beseda »nečistost« ni nevestna, ker sv. pismo besedi vino in nečistost na drugih mestih združuje.

* Zadnji list »Cvetje« primerja katoliške duhovnike, med njimi tudi škofo, ki se udeležujejo teh mednarodnih protialkoholnih shodov, večerjam, ki se zaganjajo zvečer v luč, kakor bi mislile, da je cvet. Tako primerjanje ni lepo! Duhovščina naj ne sedi doma, ampak naj gre na shode in naj povsod daje pričanje o resnici.

Več Janko ni mogel razumeti, toda to je bilo dovolj. Štulčeva družina in seveda tudi Nežika, njegova Nežika, je v nevarnosti. Kaj storiti? Ili v vas klicat na pomoč, je prepozno, ker je predaleč, lopova bi med tem lahko v miru svoj namen izvršila. Za premišljevanje ni bilo časa, treba bi bilo hiteti. Vstati si Janko ni upal, ker bi ga potem roparja lahko opazila, plazil se je torej na trebuhu ležeč naprej kolikor se je dalo hitro, tu pa tam je dvignil glavo ter pogledal za roparjema, ki sta bila že blizu sosedove hiše. Janko se je ves tresel v razburjenosti, zaklicati ni smel, s tem bi rokopnjača opozoril nas, pogledal je zopet kvajku, ha, roparja sta bila že pri hiši, obstala sta za hip pred hišo, potem pa izginila za ogrom. Bliškoma je bil sedaj Janko na koncu ter hitel, kolikor so mu moči dopuščale. Ves zasopljen je prihitel do Štulčeve hiše. Pred hišnimi vrati stal je velik senen voz, temu je Janko izdril ročico ter se pozorno plazil ob zidu dalje. Na vogalu hiše stala je velika starodavna lipa, v njeni sencu se je Janko

redilo v čast zborovalcem svečano večerjo brez alkoholnih pijač.

Prihodnji mednarodni protialkoholni shod bo čez dve leti v Stokholmu v Svediji, da se tuji udeleženci na lastne oči podučijo o preosnovah javnega življenja v smislu obinentov. J. K.

Krščansko-socialna zveza na Goriškem.

Dne 28. sept. je bil na povabilo goriškega pomožnega odbora »Kršč. soc. zveze« v prostorih »Goriške zveze« stanek rodoljubov v svrhu, da se pomenimo, kako oživiti tudi na Goriškem društveno življenje in kako priklopiti že obstoječa društva h »Kršč. soc. zvezi« v Ljubljani.

G. dr. Andrej Pavlica je najprej ob kratkem opisal letno zborovanje »Kršč. soc. zveze« v Mariboru dne 4. sept. Povedal je, da je slišal tam tožbe, da se na Primorskem za »Zvezo« malo ali nič ne stori. Pojasnil je dalje namen »Krščansko soc. zveze«, ki je: »Ustanovljati, združevati in spopoljevati nepolitična društva mej Slovinci, na pr. kat. delavske družbe, bralna in izobraževalna društva, mladeniška društva itd. ter jih gmotno in duševno podpirati«. V »Krščansko soc. zvezi« budi združena vsa izobražena Slovenija. Letna zborovanja te »Zveze« morajo postati narodni parlament. Naš smoter je po tej poti doseči združeno Slovenijo. Žal, da je bila letos udeležba v Mariboru od strani Primorcev jako pičila. To ne sme biti več! Delo je zelo važno. Če hočemo imeti ljudstvo na svoji strani, je moramo podučiti, izobraziti in vzgojiti. Liberalci širijo med narod mnenje, da smo mi tema. Če se ne bomo ganili, bodo nam narod odtujili. Pokažimo v dejanju, da nismo tema, ampak luč! Oprijeti se moramo vseh društev, ne samo izobraževalnih, podpornih, ampak tudi pevskih in telovadskih!

Po teh pojasnilnih besedah se je začelo posvetovanje o točki dnevnega reda, namreč o imenovanju dekanjskih odborov. Za vipavski dekanat (Crnič) so bili imenovani: P. n. gg. Anton Cibič, dekan, Josip Kosec, župnik in deželni poslanec B. Grča; za št. peterski dekanat: P. n. gg. Josip Pavličič, dekan, Josip Cotič, predsednik »Kat. del. društva« v Mirnu in Anton Vuk, organist v Mirnu; za komenski dekanat: P. n. gg. Janez Lukežič, dekan, Josip Strancar, kurat in Leopold Stubelj, vikar; za devinski dekanat: P. n. gg. Josip Skočir, dekan, Primož Zakrajšek, vikar in Angel Čargo, kurat; za ločnški dekanat: P. n. gg. Ludovik Kumar, župnik, Janez Kurinčič, kurat in Franc Marinič, župnik; za kanalski dekanat: P. n. gg. Janez Jarec, kurat, Janez Dermastja, vikar in Leopold Pečenko, kaplan; za tolimski dekanat: P. n. gg. Josip Fabjan, župnik, Janez Košir, vikar in Janez Kovačič, župnik; za kobariški dekanat: P. n. gg. Jurij Peternel, dekan, Janez Leben, kurat in Josip Kalin, kurat; za bovški dekanat: P. n. gg. Mat. Ivančič, kurat, Janez Štolfa, kaplan in Al. Matelič, žup. upravitelj; za krminski dekanat: P. n. g. Alfonz Blažko, kurat; za cerkljanski dekanat: P. n. gg. Janez Murovec, dekan, Gabrijel Bevč, poslovodja posojilnice in Josip Abram, kurat.

Ker so bili nekateri izmed ime-

vstavljen, tu ga roparja ne bodete tako lahko opazila. Pozorno je gledal krog sebe. Aha, tam-le pod oknom Štulčeve spalnice stal je ropar, njegov tovariš pa je ravno v tem hipu plezal po lestvici, katero sta postavila k oknu. Bil je skrajni čas, bliškoma je stal Janko pri roparju ter ga še predno se je ta zavedel, mahnil z ročico po butici. Tolovaj je zakričal ter se prijel za glavo, a koj na to se je ko snop zvrnil na tla.

»Štulec! oče Štulec!« kričal je Janko na vse grlo, »roparji, tatovi, pomagajte!«

V tem hipu skočil je drugi ropar z okna, Janko je zamahnil z ročico, toda nasprotnik je bil urnejši, v mesečnem svitu je zabllestel nož in težko ranjen se je zgrudil Janko na tla. Ko se je zopet zavedel, ležal je na mehki, belo pogrnjeni postelji, Štulec je stal poleg njega.

»Hvala ti Janko, ko bi tebe ne bilo, bili bi me vrage okradli, žal da nam je jeden všel, jednega pa imamo zvezanega, poslal sem že po orožnike.«

novanih gospodov pri posvetovanju navzoči, je upanje, da se bodo vsi z veseljem poprijeli dela za sveto stvar. Izmed navzočih naj omenimo le g. dekana Antona Cibiča, ki se je kljub mnogim opravičevanjem in kljub bolehnosti udeležil važnega sestanka. Hvala mu! Posebno zahvalo zasluži tudi odbor »Kat. del. društva« v Mirnu, ki se je ndeležil po svojem vrlem predsedniku in še po dveh drugih odbornikih. Mnogi č. g. duhovniki so se opravičili, ker se niso mogli vdeležiti. Zborovalci so izrazili željo, naj bi izbrani dekanjski odbori imeli že v teku enega meseca posvetovalno sejo. Namen dekanjskih odborov je: Skrbeti, da se po vseh duhovnijah vstane kat. izobraževalna društva, kjer jih še ni, buditi že obstoječa društva k življenju, prejaviti predavanja, poročati pomožnemu odboru o delovanju društev, nadzorovati njih poslovanje itd.

Na delo torej vsi!

Politični pregled.

Državni zbor. Poslanska zbornica nadaljuje še vedno razpravo o vladni izjavi. V pondeljki seji je govoril tudi dr. Lueger, ki je bil mnenja, da bi bilo najbolje, ako bi se razpustila državna zbornica avstrijski in ogerski in bi se izvršile nove volitve na podlagi splošne in enake tajne volilne pravice. Ker pa ni mogoče priti do take volilne preosnove parlamentarnim putem, je dr. Lueger rekel, da bi morala krona neustavnim potom uveljaviti splošno in enako volilno pravico. V torek je bila seja poslanske zbornice še precej burna. Povod temu so bili brnski izgredi. V zadevi teh izgredov stali so Čehi in Nemci interpelacije ter valili krivdo drug na drugega. Pa tudi govorniki, govoreč o vladni izjavi, umešavali so v svoje govore brnske dogodke, in prišlo je vsled tega do burnih prizorov med Čehi in Nemci. Kakor nemški govorniki, tako tudi češki napadali so vlado. Prvi so očitali vladi, da hoče Moravsko slavizirati, drugi pa, da hoče vse ponemčiti in da gre pri vsaki priliki le Nemcem na roke. Prav so imeli seveda češki govorniki, dočim so nemški govorniki resnico zavijali ter hinavsko lagali. Ker se snidejo že prve dni prihodnjega tedna nekateri deželni zbori, bode državnozbornsko zasedanje še ta teden odgodjeno.

Veliki izgred v Brnu. — V moravskem glavnem mestu Brnu sta bila v nedeljo dva shoda. Glavni predmet na teh shodih je bilo vprašanje o ustanovitvi češkega vseučilišča v Brnu. Nemci so odločno proti ti ustanovitvi in na shodu, katerega se je udeležilo poleg drugega občinstva, tudi kakih 100 nemških poslancev, bila je vsprejeta resolucija, s katero se pozivljejo nemški poslanci, da se poslužijo vseh in tudi najskrajnejših sredstev, da preprečijo ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu. Posl. Pommer je rekel v svojem hujskajočem govoru, da bodo Nemci v slučaju, da bi vlada proti njih volji ustanovila češko vseučilišče, proti temu postopali na enak način, kakor so postopali v Inomostu proti italijanski pravni fakulteti. Čehi pa so na svojem shodu vsprejeli resolucijo, v kateri je rečeno, da mora vlada prav v Brnu ustanoviti češko vseučilišče. Ta dva shoda dala sta povod hudim izgredom, ki so trajali štiri dni, namreč od

Janko je le pokimal ter se oziral po sobi.

»In Nežika, prašal je, ali se ji ni nič zgodilo?«

»Nič, nič, zunaj v kuhinji je, čakaj, jo pa pokličem.«

Oče Štulec je odšel in koj nato je prišla Nežika v sobo.

Janko je bil sedaj ves srečen. Oče Štulec je odločno zahteval, da ostane toliko časa v njegovi hiši, da ozdravi, v mlin je poslal lastnega hlapca, da je pomagal Jankovi materi. Toda prišlo so druge sitnosti. Ko je Janko ozdravel, moral je kot glavna priča v mesto pred sodišče. Ko ga je sodnik vprašal, kaj je delal oni večer tam na travniku, postal je rudeč kakor kuhan rak. Ali naj sedaj pove, da je hotel rešiti skletno princezino? Vsa kri mu je stopila v glavo. No, gospodje so si njegovo zadrego drugače tolmačile. Fant je mlad, mislile so si, gotovo je hotel nekoliko povasoati.

(Dalje pride.)

LISTEK.

Kako se je Mlinarjev Janko ženil.

(Marica Potoška.)

(Dalje.)

Zdajci začuje Janko po travniku neko lomastenje. Bilo je, kakor bi nekdo prihajal. Stisne se še bolj v travo ter posluša. Šum je prihajal vedno bližje in bližje in nazadnje je Janko opazil dva krepka možaka, ki sta prihajala po travniku, kmalu je zamogel razumeti njun pogovor.

»Če le psa ni pri hiši«, dejal je prvi, silen hrust z debelo gorjačo v roki, »da bi naju izdal!«

»Psa ni, tega sem gotov, ker sem po dnevu vse ogledal, hlapci in domači sin so šli na vas, ker je nedelja, doma je le stari gospodar in ženska, torej sva gotova.«

»Vraga, stari Štulec je še krepak možak, in če bi začel klicati na pomoč?«

»Poskusi naj! Zgrabim ga za vrat, da pozabi dihati!«

sobote pa do torka. Ker ni zamogla policija ničesar opraviti proti demonstrantom, poseči so morali vmes tudi vojaki in orožniki. Vključno temu je prišlo do pogostih in krvavih spopadov med češkimi in nemškimi demonstranti. Nemci pobijali so okna na čeških srednjih in drugih šolah, Čehi pa na nemških. Da ni prišlo do hujšega, so morali vojaki zastražiti šole, kakor tudi glavna shajališča Nemcev in Čehov. Aretiranih je bilo vse polno oseb, ranjenih je bilo v soboto zvečer 19 oseb, v nedeljo pa 124. Policija je večkrat streljala iz revolverjev, vojaštvo pa je moralo demonstrante razganjati z bajonetami. Razburjenost v Brnu je velikanska. Vso krivdo na izgredivih imajo seveda Nemci, ki nastopijo skrajno izvalno vsakrat, ko se gre za to, da hoče vlada Čehom dati kako pravico z namenom, da prisili s svojim terorizmom vlado, da ne da Čehom ničesar. Vsi taki nastopi Nemcev pa napravijo na nas vtis, kakor da bi bila vlada z njimi zadovoljna, ker se navadno po vseh takih nastopih Nemcev izgovarja, da bi sicer rada ustregla Čehom, kojih zahteve so opravljene, a da tega storiti ne more, ker ji branijo Nemci.

Sestanek hrvatskih opozicijskih poslancev na Reki. — V ponedeljek so se zbrali na Reki opozicijski hrvatski poslanci iz Hrvatske, Dalmacije in Istre, da se posvetujejo o stališču, katero naj zavzemajo Hrvatje nasproti sedanjim dogodkom na Ogerskem. Zbralo se je vseh skupaj, kakor poročajo listi 38, poslancev. Predsednikom je bil izvoljen dr. Čingrija, zapisnikarjema pa dr. Harambašić in dr. Majstrovic. Shod nadaljeval je svoja posvetovanja tudi v torek in jih je dokončal ta dan zvečer ob 11. uri. Razprave bile so tajne. Nekateri listi vedo povedati, da se je na shodu vzprejela resolucija, ki pravi, da naj Hrvatje pomagajo Ogrum v sedanji njih borbi proti tostranski državni polovici, seveda pod gotovimi pogoji. Vsprejeta je bita, tudi resolucija, ki zahteva združenje Dalmacije za deželami ogerske krone.

Kriza na Ogerskem. — V torek sta bila sprejeta od cesarja ogerska ministra grof Fejervary in Kristoffy Kristoffy je bil pri cesarju dve uri, ter mu poročal o načrtu volilne reforme. Zdaj ni skoro nobenega dvoma več o tem, da bo Fejervaryjevo ministerstvo zopet utrjeno v službi, ki bo razpustilo sedanji državni zbor, ter izvedlo volitve na podlagi novega volilnega reda. V torek so nameravali meščanje in dijaki prirediti na čast voditeljem koaliranih strank velikansko bakljado. Istotako so nameravali ta dan prirediti socijalni demokracije bakljado, kot proti demonstraciji. Ker bi se udeležilo teh bakljad na jedni kakor na drugi strani mnogo tisoč ljudi in bi gotovo prišlo do krvavih spopadov, je policija obe bakljadi prepovedala.

Sv. Stolica in Francoska. — Kakor javljajo iz Rima, se v vaticanskih krogih govori, da skliče papež narodni koncil vseh francoskih škofov, čim bo vsprejet novi zakon o ločitvi cerkve od države. Na tem koncilu se bodo škofje posvetovali o novem položaju katoliške cerkve na Francoskem. Papež namerava predložiti koncilu, da se bodo v bodoče škofje na Francoskem imenovali na ta način, da drugi škofje dotične metropolije predložijo papežu trojico, iz katere izbere on škofa. Na sličan način imenujejo škofje v Severni Ameriki in na Angleškem.

Dopisi.

S Trnovega pri Kobaridu. — (Gospod nunc na Trnovem nad Kobaridom je pisal v „cajteng“.) — Ljubi moji Trnovčani! Kaj so storili nekteri izmed vas z vašim gospodom nuncem! V „Sočo“ so ga vrgli! Huda mu je predla, ker je le prav malo vaju takih kopeli. Hvala Bogu, vtonil ni, pa zavedel se je komaj zdaj, kod je plaval, in prišel k sapi, da more dati glas od sebe. Za božjo voljo, kaj se je zgodilo tacega, da je moral v „Sočo“? Nekdaj se je govorilo po Trnovem, da tako mirnega nuncu tukaj še ni bilo, in zdaj to! Ljudje božji, kateri berete „Primorski List“, poslušajte, kaj je bilo!

Dne 7. t. m. smo prekladali župana, ali prav za prav, komunske može. Da je to tukaj silno težavna stvar, sem vedel iz lastne izkušnje pred polštirimi leti. Dasi imam pravico voliti kakor duhovnik v II. razredu in kakor upravitelj zemljišč

tukajšnjega vikarijskega beneficija po davkih v II. razredu, me ni bilo poleg, govorili so nekteri zato da ne, ker sem se jih zbal. Govorilo je namreč „več občanov“, da gorje nuncu, če se prikaže na volišču, da mu bodo kosti polomili, čreva raztresli, ga z oltarja dol vrgli, in še več takih olikanosti. Takrat nisem šel zraven, dasi so me drugi skoraj jokaje za to prosili, ker nisem hotel nobenemu škoditi, ker stvar, katera ljudem tukaj najbolj boli glavo, ni „klerikalna“ ali „liberalna“, ampak gospodarska; gre se najbolj za to, ali se ima občinski svet razdeliti ali ne. In tako imamo tukaj domače stranke „bogatih“ in „ubogih“, ali „velikih“ in „malih“, ali „kmetov“ in „bajtarjev“. Pa ker je domovina g. Andreja Gabrščka nam tako blizu, je začelo takrat tudi pri nas dišati po „klerikalcih“ in „liberalcih“. Bil je ravno čas zadnjih deželnozborskih volitev. In dasiravno so naši ljudje takrat brali časnik manj kakor zdaj, so vendar zaslučili, da se imajo odločiti za gospode nuncce ali proti njim. Kakor sem izvedel pozneje, bili so glavni agitatorji proti meni iz domače stranke „malih“. Pri takratnih občinskih volitvah so zmagali „malih“, in gospod nunc, ker je bil nevtralen, je prejel, kakor se to o burnih časih razume samo ob sebi, od „velikih“ najprej en porcijon kletve, od „malih“ pozneje en porcijon zasmehovanja. Pokazalo se je pa, da „ubogih“ niso znali izvoliti pravega župana, ker tisti župan je po še ne treh mesecih službovanja vzel eno lepo jutro vrv in se podal po nekem posebnem opravilu v gozd takraj trnovske Treske. Zvečer so ga našli na neki veji na tisti vrvi. Ko so sedaj prišle nove občinske volitve, sem si mislil: Če te bodo kateri prav klicali, no, pa pojdi pomagat volit še ti, morebiti ker boš ti kakor gospod nunc zraven, se bo boljše opravilo, kakor zadnjič. „Bogati“, to je kmetje, so me zopet naprosili, kakor pred polštirimi leti, „ubogih“ pa niso marali ne prositi in ne groženj pošiljati v farovž, kakor zadnjič, in tako sem šel in rabil svojo volilno pravico, kakor vsak avstrijski državljan, in sicer to pot za „kmete“.

Sedaj pa hočem v svojem pripovedovanju slediti krasnemu dopisu „več občanov“, seveda trnovskih „malih“, sestavljenem v naprednjaških krogih v Kobaridu in objavljenem v „Soči“ od dne 13. sept. t. l. št. 73, in njenem sinčku „Primorcu“ od dne 15. sept. t. l. št. 37. Načrtov nisem delal nobenih in ljudi nisem pregovarjal nič, ne v cerkvi ne zunaj cerkve; povdarjal sem le večkrat, da pri takej zadevi ne sme imeti vsaka glava svoje pameti, ampak da se mora več posameznih „rehtov“ združiti v en velik celoten „reht“, da obvelja. Povdarjal sem pogosto, da je zadeva delitve občinske „gmajne“ zame postranska, in da le obnašanje občinarjev nasproti meni me pripravi do tega, da svojo volilno pravico dejansko rabim.

„Več občanov“ piše v „Soči“, da sem se zelo blamiral, ker je bil moj glas zvržen, ker nisem znal glasovati. Moram reči, da je bilo to res nekaj posebnega, in že zato mi ni žal, da sem šel poleg, ker sem videl, kako „knaštna“ je bila naša slavna volilna komisija. Navzoči g. komisar, poklican od c. kr. okrajnega glavarstva v Tolminu, je zahteval od mene, ko sem hotel voliti, najprej pooblastila od obeh ključarjev; bilo je to nepotrebno, ker je bil v volilnem imeniku v II. razredu zapisan kot volilec vikarijski beneficij na Trnovem, ne pa vikarijska cerkev na Trnovem; ključarja sta pa določena za cerkev. Toda ker je g. komisar vsekako zahteval pooblastil, in ker sta bila ključarja zaradi volitve mojih misli, sem jih v naglici napravil. Tako sem našel pred gospodom komisarjem milost, da sem smel voliti. Ali pri volilni komisiji ni bilo zame milosti; ne vem, kaka pooblastila, izkaze, dokumente bi moral imeti, da bi se legitimiral kot volilec pred našimi možmi. Trije člani komisije, med njimi naš g. župan so se izrekli proti dvem, da gospod nunc ne bo volil, pa ne bo volil. Gospod komisar jih je hotel prepričati, da gospod nunc je vreden tudi en glas, pa metal je bob v steno. Adijo, gospod nunc, šel si raketom zvižgat! Tako je naša slavna volilna komisija zavrgla brez pravega vzroka moj glas in še enega drugega od strani „kmetov“. In napravili so na ta imeniten način v II. razredu glasove „glijh“, in so šli „lozat“ v lonec ali klobuk, ne vem kaj je bilo; in so „rihtig“ može vzdignili tudi glijh ven, dva za „velike“, dva za „male“. Pri tej priliki sem premišljeval, kako mi gospodje

nunci vse vkažemo, kakor nam pravijo „naprednjaki“, ko jaz za svoj lastni glas nisem mogel ukazati nič. Naše može od komisije, posebno našega g. župana pa prašam, zakaj niste bili še bolj „knaštni“, ste mogli zavreči tako še en nasprotni glas, in bi imeli „zmago“. Zakaj niste zavrgli sploh vse nasprotno glasove, in vaša „zmaga“ bi bila nad vse „sijajna“. — No, višje oblasti bodo spregovorile o takem postopanju svojo odločilno besedo. (Konec pride.)

Novice.

Cesarjev god. — Včeraj na dan cesarjevega godu je bila v stolni cerkvi slovesna sv. maša, katere so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblastnj ter mnogo drugega pobožnega ljudstva. Vojaštvo imelo je sv. mašo v cerkvi sv. Ignacija ob 8. uri in pol. Poleg moštva so se udeležili maše tudi častniki. Tudi šole so imele včeraj prost dan in po raznih cerkvah bile so šolske maše.

Pogreb † prevzvlishe nega knezo-madžkova Andreja Jordan bo baje prihodni torek zjutraj. Dosorej ni še natančno določeno.

Za „Slovensko sirotišče“: P. n. gg. Neimenovana iz Sovodnj 6 K 68 v (po toliko tudi za „Solski Dom“ in za „Alojzijevišče“), Terezija Doljak 50 v, Marija Čej, učiteljica 1 K.

Bog stotero povrni in obudi velikega dobrotnika, ki ga zaupa o pričakujemo.

Za Alojzijevišče: Preč. g. Jan. Vuga 10 K, preč. g. Fr. Švara 2 K, neka oseba v Sovodnjah 6 K 68 h, g. Anton Kenda 3 K, razni dobrotniki zložili za nov kip M. B. 64 K.

Bog povrni! Nevarno bolan. — V soboto se je raznesla govorica, da je sovođenski vikar preč. gosp. Alojzij Kovačič umrl, in neki tukajšnji italijanski list zabilježil je to govorico kot resnično. Kakor smo poizvedeli pa preč. g. vikar ni še mrtev, ampak je le prav nevarno bolan. V petek po noči je bruhal kri, vsled česar je nastala omenjena govorica. — Bolnika priporočamo njegovim duhovnim sobratom v pobožni „memento“.

Imenovanja. — Tržaški namestnik je imenovan namestniška kancelista Mihaela Bobek in Franceta Čebokli okrajnima tajnikoma. Prvi pride iz Trsta v Poreč. Za namestniška kancelista pa sta bila imenovana strojevni mojster c. in kr. mornarice g. France Damin in orožniški stražmešter g. France Gregorčič. Prvi pride k okrajnemu glavarstvu v Gradišče, drugi pa k okrajnemu glavarstvu v Gorico.

Državni poslanec dr. Gregorčič je vložil interpelacijo, katero je podpisal tudi poslanec in deželni odbornik dr. Verzeznassi, radi odloka finančnega ministerstva z dne 21. avgusta t. l., s katerim se kmetom posredno prepoveduje kuhati žganje iz fig. Zdi se, da vladni gospodje, ki so provzročili oni odlok, ne ločijo surovih od suhih fig, in da so imeli zadnje v mislih, ko so sestavljali ono naredbo. Za vipavski okraj na Kranjskem je ta odlok po prizadevanju poslanca Žitnika, ki je bil takrat na Dunaju, za letos razveljavljen. Nadejamo se, da isto se zgodi tudi za Goriško valed stavljenih interpelacije in prošnji, katere so prizadeta županstva po deželnem odboru poslala visoki vladi. Radi bi videli, da bi se to hitro zgodilo, ker čas za kuhanje je že tu!

Državna poslanca dr. Verzeznassi in dr. Gregorčič sta vložila interpelacijo radi brambenih del ob Idriji na italijanski meji. O tej stvari interpeliral je poslanec Jakoničič že pred leti v deželnem zboru. Vladni zastopnik je bil takrat v svojem odgovoru dal nekoliko upanja, da se vlada za stvar kaj pobrini. Ali od naše strani se ni zgodilo nič, medtem ko na laški beneški strani postavljajo brani, ki odvrtačo reko na avstrijsko stran od Golegabrda do Dolenje, kjer je voda že mnogo svetla odnesla in prišla celo do ceste, ki pelje iz Mirnika v Dolenje, tako da je v temi prav nevarno hoditi ali voziti po nji. Je pač skrajni čas, da pogledajo državne oblasti z enim očesom tudi na naše obmejne kraje, ter da nam pomagajo po vzgledu sosednje države.

Državna poslanca dr. Gregorčič in Antonelli sta izročila železniškemu ministerstvu prošnjo briskih in sosednjih furlanskih občin, naj bi vlada s svojim mogočnim uplivom na to delala, da pre-

meni južna železnica sedanje postajališče v Moši v popolno postajo za osebni in blagovni promet. Enako prošnjo so poslale omenjene občine tudi obratnemu vodstvu južne železnice. Kdorkoli pozna naše kraje in težavnosti prometa za vsakovrstno blago, mora priznati nujno potrebo, da se napravi naprošena postaja. Upamo, da tudi visoka vlada se o tem prepriča ter da na njen pritisek se tudi južna železnica ne bo mogla dalje ustavljati splošni želji briskega in sosednjega furlanskega prebivalstva.

Nevarna tatova. — Zadnjič smo poročali, da so ukradli neznanani zmo-viči g. Draščeku, pekovskemu mojstru in hišnemu posestniku v Gorici, kakih 100 K iz njegove podružne prodajalne, nahajajoče se na Kornju, hišna št. 4. Zdaj pa doznajemo, da sta zaradi te tatvine na sumu dva nevarna tatova, Friderik Mrak in Anton Štrosar, ki sta po mestu in okolici izvršila zadnji čas že mnogo tatvin. Policija išče tatova že dlje časa zaman. Omenjena dva malopridneža nimata namreč stalnega stanovanja in prenočujeta le po kakih hlevih in škodnjih danes tukaj jutri tam.

Shod tukajšnjih trgovcev. — V torek so se zbrali v prostorih trgovske zbornice tuk. trgovci k shodu, na katerem so sklenili, da bodo imeli ob nedeljah in sicer skozi celo leto odprte prodajalnice od 8. ure zjutraj pa do popoludne. Svojim trgovskim pomočnikom pa bodo dali vsako drugo nedeljo popolno prostost, ali pa šest ur na teden.

Dopolnilne volitve za goriško kupčijsko zbornico. — Od dne 15. pa do 30. decembra t. l. se bodo vršile dopolnilne volitve za goriško kupčijsko zbornico.

Iz Dornberga nam piše vinogradnik Po gorenji Vipavi so večinoma že potrgali, tu in v doljeni pa smo šele začeli s tem tednom. To je veselje po bregovih! Pa saj se ljudje lahko veselijo, imajo pač dobro letino. Pravijo celo, da ni bilo take letine od leta 1893. Trudili so se sicer mnogo, a sedaj je vse pozabljeno. Rosa je mnogo nagajala, škropili pa so mnogo, le tu pa tam se vidi malo listja poparjenega. Grozdje je dozorelo dobro, zdravo je tudi, drugače bi bilo pač bolj gnilo v takem vremenu. Imeli homo torej mošt jako dober. Da bi le kmalu oživila naša namerovana „Kmetijska zadruga“! Gotovo bomo potem mnogo lažje oddajali svoj pridelek, kar gre sedaj precej težavno. Naj pridejo vendar pogledat kupci in pokušat. Vino je dobro, cena je letos nizka.

Velika tatvina. — V noči od petka na soboto so neznanj tatje okradli lastnico prodajalnice zlatnine, nahajajoče se v ulici Caserma. Odneli so zlatnine in drugih dragocenih predmetov baje za kakih 10.000 K vrednosti. Razmetali so baje vse po prodajalnici, ali najboljši plen našli so v železni skrinji, katero so prav lahko odprli, ker so našli v ključavnici dotične ključe. Tatje bili so, kakor piše neki list, zelo izbirični. Vzeli so baje samo pravo zlato in prave bisere. Pozlačene predmete in ponarejene bisere in ostale reči so pa pustili. Prišli so v prodajalnico z ulice s pomočjo vetriha. Delali torej niso mnogo šundra, kajti inace slišati bi jih moral vojak, ki je pri vojašnici le kakih 20—30 m oddaljen od prodajalnice vedno na straži.

Razglas. — Pri drugem eročkanju obveznic deželnega posojila iz leta 1902 od 1.000.000 kron, katero se je izvršilo 2. oktobra v deželni hiši, so se izročekale:

obveznica št. 258 v znesku 2000 K	
„ „ 200 „ „ 1000 „	
„ „ 127 „ „ 1000 „	
„ „ 243 „ „ 200 „	
„ „ 55 „ „ 200 „	

Te obveznice izplača deželna blagajna od 1. januarja 1906 najprej v polni imenski vrednosti proti pridržku dotičnih obveznic in do 1. januarja 1906 še ne zapadlih odrezkov.

Soba

lepo opravljena se odda v najem. Oglasiti se je v Raštelu št. 14, I. nadstr.

Loterijske številke.

30. september.

T-st	39	45	62	89	75
Linc	53	43	71	14	20

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Ceylon . . .	K 294—	do	300—
" Portorico . . .	" 260—	"	280—
" Santos . . .	" 200—	"	230—
Slakdor . . .	" 80—	"	84—
Otrobi debele . . .	" 12—	"	14—
drobne . . .	" 12—	"	13—
Petrolij v sodu . . .	" 42—	"	43—
" zaboju . . .	" 13—	"	13.50

Moka ogerska:

št. 0 K 29—	št. 1 K 28—	št. 2 K 27—
" 3 " 26—	" 4 " 25.20,	" 5 " 23.40
	št. 6 K 22.20.	

Ponos vsake gospodinje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se pripravja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavojke s imenom **KATHREINER**.

Rojaki!
kupujte narodni kolek „Šolskega Doma“.

Proda se lepa pisalna miza
po zelo nizki ceni. Oglasiti se je pri gospej Zdravje, Semeniška ulica 9, I. nadstropje.

Lekarna Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice s znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — **Okrepé šelodec**, storé, da **sgine v kratkem času omočica in šivovna lénost** (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da **človek raje je**.

Cena steklenici 60 vin.

And. Fajt,
pek. izvedenec Gorica
tekališče Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša), in podružnica št. 20.

Isvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, kakor sa nove maše in godove, kolače sa birmauce in poroke itd. Vsa naročila isvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po zmerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

A. Krušič
trgovec in krojaški mojster
Gorica, Corso Gius. Verdi 33

izdeluje vsakovrstne obleke za vsaki stan in sicer za civ., voj. in drž. uradnike in duhovnike.

Za vse obleke je vedno v zalogi raznovrstno ravnokar došlo sveže angleško in domače blago za jesensko sezono.

Ima zalogo gotovih oblek in suknj za vsaki stan.

Saunig & Dekleva

Velika tovarniška zaloga šivalnih strojev kakor za šivilje, krojače, črevljarje, in tudi za umetno vezanje (rekamiranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška dvokolesa „Helical Premier“ in slamorezni stroji, samokrest in razne puške. Lastna meh. popravilnica. Glavno zastopstvo za Primorsko: Centrifug „Westfalla“.

ulica Municipio št. 1. Gorica.

Bogata oprava
spalne sobe

Je na prodaj po nizki ceni pri Ivanu Stepančič, Gorica, ulica Orzoni št. 24.

Vik. Toffoli

Velika zaloga oljinega olja iz najugodnejših krajev.

v Gorici		v Gorici
v. Teatro		v. Seminario
20		10
Jedilno kr. 32	Corfù kr. 56	
" fine 36	Barl 60	
" fineje 40	Lucea 70	
" bulje 44	Nizza 80	
dalmatijsko 48	Najfineje gl. 1	
istrijsko 56		

Priporočam čč. duhovščini in cerkvenim oskrbnilstvom.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban,
Gorica,
Magistratna ulica šteV. 8.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.
Blago se razpošilja franko.

Jak. Suligoj
urav. c. hr. drž. železnice
Gospoša ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih urna zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah. Vsako popravo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno.

Nadalje priporoča šivalne stroje najbolje vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

Peter Cotič
črevljarski izvedenec
Gorica Raštel 32

Zaloga vsakovrstnih črevljev za odrasle in za otroke

Delo lično

Naročila z dežele se po pošti dostavljajo

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta 19 — v Medjatov hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji:
 - a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 vin., 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisiljenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;
 - b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri s vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov se proti provziji nastavlajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovalcem popolno varnost.

Svoji k svojim!

Zastopnik za pokneženo grofijo goriško-gradiščansko je vodja „Centralne posojilnice“ v Gorici.

Rojaki Slovenci! Pristopajte k domači zavarovalnici!